

Recomanacions generals per elaborar material didàctic.

Aquest vol ser un document orientatiu dirigit al professorat i a les entitats, per l'elaboració de material didàctic. En ell, es recomanen diferents aspectes a tenir en compte alhora de treballar d'una manera crítica els mitjans de comunicació en relació a la construcció cultural de la immigració, la cooperació a nivell local com internacional, i la solidaritat.

Pensem que uns materials que treballin de manera crítica i responsable tant han de ser acurats en el seu redactat i exposició del tema a treballar, com comptar amb una bona metodologia de treball propera a l'alumnat o col·lectius a qui van dirigits.

Objectius i primers procediments en la confecció dels materials:

- Els materials poden anar adreçats a treballar un debat a un nivell internacional o a nivell personal i territorial. Tot i així hem de ser conscients que treballar un tema en la seva globalitat és molt difícil. Per això, millor pautar quins són els aspectes que prioritzem en el seu treball crític. En aquest sentit, val la pena que no volgüem abarcar massa i ser concrets en les nostres propostes.
- Per ser concrets cal formular-se diferents preguntes:
 - Quin és el tema principal del nostre treball
 - A qui ens dirigim: grup aula, professorat, activitat extraescolar, centre de lleure,...
- En cas que ens dirigim a un grup aula dins l'educació formal, hem de tenir en compte que apareix tot un ventall de possibilitats per treballar des de la transversalitat aquests recursos a l'hora d'assolir competències clau (curriculars) i competències actitudinals per part de l'alumnat de les assignatures en les que es faci ús i es dinamitzin aquests recursos pel del formador/a.
- Com ho volem treballar: fomentar la capacitat crítica en un debat, en una dinamització teatral, en un treball en grup, de manera individual, mitjançant la recerca, utilitzant les noves tecnologies, fomentant la interactivitat, etc.
- Els materials, exemples i recursos que emprem per promoure una mirada crítica poden ser molt diversos: retalls de premsa, documentals, curtmetratges, literatura, música, ... Hem de tenir molt clar els objectius de treball i a quin tipus d'alumnat o col·lectiu ens dirigim. És molt millor si intentem conciliar el treball crític amb les necessitats, gustos i recursos habituals del grup de treball. Sense menystenir la qualitat dels recursos, els materials han de ser propers.

- Recordar que els materials ni comencen ni acaben un tema de discussió. Són només un recurs. Per això val la pena anar-los revisant contínuament, i enriquir-los segons com es va desenvolupant el treball i els debats que possibiliten.
- Tenir com a premissa que moltes vegades és més enriquidor generar preguntes que donar respostes. Deixar obert el nostre discurs, defugint missatges com "això està bé" i "això altre no està bé".
- Abans de confeccionar els materials, cal fer una recerca el més extensiva possible sobre el tema que treballarem. D'aquesta manera no només tenim més marge per poder escollir els exemples i la metodologia que considerem més oportuna, sinó que també ens permetrà improvisar i redirigir els debats que vagin sorgint en el seu treball.
- L'objectiu és capacitar l'alumnat i la ciutadania per afrontar la diversitat en la vida pública: tant a centres educatius, com al carrer, en l'àmbit privat, a nivell familiar, i en la formació de les seves subjectivitats.
- La implicació del professorat o les entitats és un element clau per l'elaboració dels materials didàctics. L'educació i la dinamització dels materials didàctics té per objectiu preparar i formar una ciutadania capaç de reflexionar crítica i objectivament sobre el tema i la cultura que es vol treballar, sigui pròpia com aliena. En aquest sentit la implicació de qui genera i dinamitza els materials és fonamental. Per això caldrà tenir en compte les següents qüestions:
 - Moltes vegades la informació i recursos amb la que ens disposem a treballar ens arriben d'una manera esbiaixada o ja interpretada segons uns interessos concrets. Per exemple, si utilitzem retalls de diari o informatius, hem de tenir en compte que molt sovint la informació que es genera és en benefici de la mirada dels països occidentals controladors de l'economia mundial i dels mitjans de comunicació.
 - Comptar sempre que es pugui amb la col·laboració de persones expertes que ens assessorin sobre els temes a treballar i sobre la didàctica més efectiva segons objectius i públics a qui ens dirigim.
 - S'ha d'incentivar el canvi i el despertar crític de la ciutadania. Per tant, hem de partir d'una opinió crítica molt ben construïda per defensar-la, treballar-la i poder desenvolupar-la i adaptar als reptes que es plantegin.

Objectius metodològics per uns materials basats en la interculturalitat:

Multiculturalitat no és el mateix que interculturalitat. Mentre que la primera paraula defineix una situació, és a dir, la coexistència de diferents cultures en un espai o àmbit determinat, interculturalitat significa un treball i interpel·lació directa a cadascuna de les persones que conformen aquesta realitat multicultural. En aquest sentit, el treball no es plantejarà únicament des del reconeixement de la diversitat, sinó de la participació de cadascuna de les subjectivitats que conformen el grup. D'aquesta manera ja estem dinamitzant una educació participativa des de la que desenvolupar una mirada crítica i així posar en crisi diferents realitats i experiències de vida que molt sovint considerem com a normals.

- El treball intercultural implica entendre el valor de la diferència com un fet positiu, que suma i enriqueix experiències.
- Converteix totes les persones que conformen un grup en protagonistes permetent un treball complex sobre els diferents debats que es puguin generar.
- El fet de tenir en compte les especificitats de cada persona segons cultura, aspecte, procedència, classe, sexe,... no implica la impossibilitat de generar un coneixement compartit, una consciència col·lectiva.
- Es tracta de desmuntar mites i normalitzacions culturals. A nivell d'exemple, el treball al voltant dels estereotips pot ser molt interessant. Sabent que cada cultura genera els seus estereotips, compartir límits, observar les seves lògiques de normalització, i valorar els motius de la seva pervivència i/o modificació al llarg del temps, pot establir un debat complex vers un coneixement crític. L'important és saber que un estereotip sempre es construeix a partir d'una relació de poder.
- Els problemes, les incoherències, les injustícies i les desigualtats es contextualitzaran de manera responsable. Partint de situacions específiques, es farà notar que les relacions de poder són un fet universal, fugint de l'estigmatització de certes realitats.
- Es fomentarà la participació de totes les persones de l'aula o del grup a qui es dirigeixen els materials. La seva participació ha de ser ordenada i es contrastaran totes les aportacions a un nivell subjectiu, és a dir, valorant i qüestionant la pròpia autopercepció.
- La participació creativa ha de ser un dels objectius dels exercicis. Si bé aquesta pot estar guiada, a cops és bo fugir d'un pensament o plantejament racional que es

resolgui amb un “sí” o un “no”. La participació de tothom és fonamental per resoldre un bon debat.

- La empatia és una de les metodologies i objectius de treball més important:
 - Com a metodologia de treball d'una banda, permet un reconeixement directe de l'alumnat o grup de treball de la diversitat cultural de la que formen part, independentment de la seva procedència, ascendència, experiència de vida... En aquest sentit la efectivitat del treball serà directament proporcional a aquest reconeixement: quan més em reconec, més treball, més investigo, més debato, etc.
 - Com a objectiu, la empatia és el resultat a partir del que l'aula o grup de treball realitzarà un aprenentatge en el que es debatrà la resolució de diferents injustícies socials o situacions de desigualtat a partir de l'autopercepció.
 - Proposar materials, activitats i debats que promoguin empatia amb diferents persones i realitats: es donarà veu a l'alumnat per tal que opini i traslladi a la resta del grup el seu sentiment al respecte, es cercaran solucions crítiques tot apel·lant al compliment dels drets humans, es propiciaran situacions en les que es destaquí que tots i totes podem trobar-nos en una situació de desigualtat o injustícia social.